

STOWARZYSZENIE
TŁUMACZY
LITERATURY

**WYNAGRODZENIA W BRANŻY TŁUMACZEŃ LITERACKICH
W LATACH 2023-2024**

RAPORT

KRAKÓW 2025

SPIS TREŚCI

1	Opis badania.....	4
2	Sylwetka respondentki	4
2.1	Płeć.....	4
2.2	Przynależność do Stowarzyszenia Tłumaczy Literatury	5
2.3	Liczba opublikowanych przekładów	5
2.4	Ukończone studia.....	6
3	Źródła utrzymania.....	7
3.1	Porównanie lat 2020-2022 z latami 2023-2024.....	7
3.2	Zestawienie z dorobkiem	8
4	Wynagrodzenia z tytułu wypożyczeń bibliotecznych.....	9
4.1	Porównanie lat 2019, 2020, 2022 i 2023	9
4.2	Zestawienie z dorobkiem – dane za rok 2022.....	10
4.3	Zestawienie z dorobkiem – dane za rok 2023.....	11
5	Repartycje indywidualne dla autorek tekstów naukowych.....	12
5.1	Porównanie lat 2021, 2022 i 2023	12
6	Działalność gospodarcza związana z tłumaczeniami	13
7	Świadczenia zdrowotne i emerytalne.....	13
7.1	Prawo do świadczeń zdrowotnych w ramach NFZ.....	13
7.2	Tytuł do ubezpieczenia zdrowotnego	14
7.3	Składki na ubezpieczenie społeczne w ZUS.....	15
7.4	Abonament w prywatnej firmie świadczącej usługi medyczne.....	16
7.5	Systematyczne oszczędzanie na emeryturę w systemach dobrowolnych.....	17
8	Liczba umów poddanych analizie.....	17
9	Przedmiot umowy i język publikacji	18
9.1	Przedmiot umowy	18
9.2	Język źródłowy	19
9.3	Język docelowy.....	20
10	Rodzaj publikacji	21
11	Stawki	22
11.1	Ogólny obraz z danych za lata 2023-2024.....	22
11.2	Porównanie lat 2020, 2021, 2022, 2023 i 2024	24
11.3	Zestawienie ze średnimi zarobkami w Polsce	24
12	Stawka w zależności od wybranych czynników (dane z badania 2023-2024).....	25
12.1	Język źródłowy	25
12.2	Rodzaj publikacji	26

12.3	Przynależność do Stowarzyszenia Tłumaczy Literatury	28
12.4	Liczba opublikowanych przekładów	28
12.5	Udział dochodów z przekładu literackiego w dochodach ogółem.....	29
13	Inne zapisy umowy	30
13.1	Ile lat zleceniodawca może rozporządzać prawami do przekładu?	30
13.2	Od kiedy zleceniodawca może rozporządzać prawami do przekładu?.....	30
13.3	Jak długo po zakończeniu umowy zleceniodawca ma prawo sprzedawać wyprodukowane w okresie rozporządzania prawami egzemplarze?	31
13.4	Czy umowa przewiduje dodatkowe honorarium uzależnione od liczby sprzedanych egzemplarzy?	32
13.5	Zmiany w umowach na przekład w związku z nowelizacją ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych	33
14	Przyczyny odrzucania propozycji tłumaczeń.....	34

1 Opis badania

Raport sporządzono na podstawie danych uzyskanych drogą anonimowego badania przeprowadzonego pomiędzy 20 lutego a 24 marca 2025 roku drogą internetową za pomocą kwestionariusza Google (zwanego dalej badaniem).

Prośbę o wypełnienie kwestionariusza rozesłano mailem do członków i członkiń Stowarzyszenia Tłumaczy Literatury, równocześnie przeprowadzono kampanię zachęcającą do udziału w badaniu na stronie internetowej STL, Forum Tłumaczy Literatury na Facebooku, profilach STL na Facebooku i Instagramie oraz poprzez newsletter STL.

Badanie obejmowało umowy na przekład pozycji książkowych posiadających numer ISBN zawarte w okresie od 1 stycznia 2023 do 31 grudnia 2024 roku. Każda z osób uczestniczących w badaniu mogła dostarczyć dane dotyczące od 1 do 5 umów zawartych w analizowanym okresie.

W badaniu wzięło udział **230 osób**. 139 (60,43%) z nich wzięło też udział w badaniu za lata 2020-2022.

W badaniu **uzyskano informacje o 721 umowach**. Liczba umów opisanych przez pojedynczego respondenta wahała się od 1 do 5 i wynosiła średnio 3,13 (SD = 1,59).

Kwestionariusz Google opracowała Małgorzata Kafel, uzupełniła Agnieszka Myśliwy. Dane pozyskane drogą badania opracował Łukasz Deryło (<https://www.lukaszderylo.pl/>). Opiekę redakcyjną nad tekstem raportu sprawowała Agnieszka Myśliwy.

2 Sylwetka respondentki

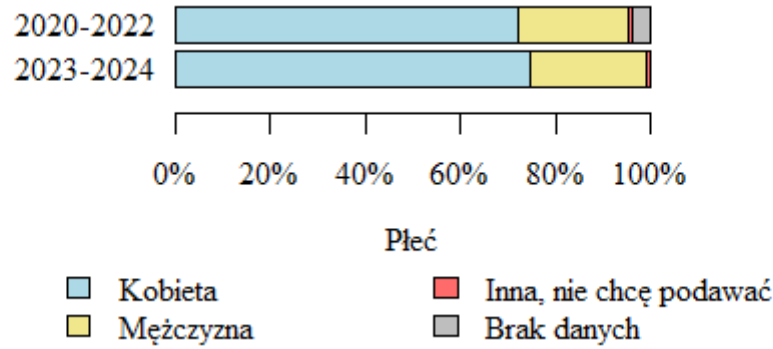
2.1 Płeć

Kobiety stanowiły ok. 75% respondentów, dlatego też autorzy badania podjęli decyzję o konsekwentnym używaniu w raporcie rodzaju żeńskiego do opisanie wyników.

Płeć	Badanie		p
	2020-2022 (N=204)	2023-2024 (N=230)	
Kobieta	147 (72,06%)	172 (74,78%)	p=1
Mężczyzna	47 (23,04%)	56 (24,35%)	
Inna, nie chcę podawać	2 (0,98%)	2 (0,87%)	
Brak danych	8 (3,92%)	0 (0,00%)	

p – dokładny test Fishera

N – liczba rekordów

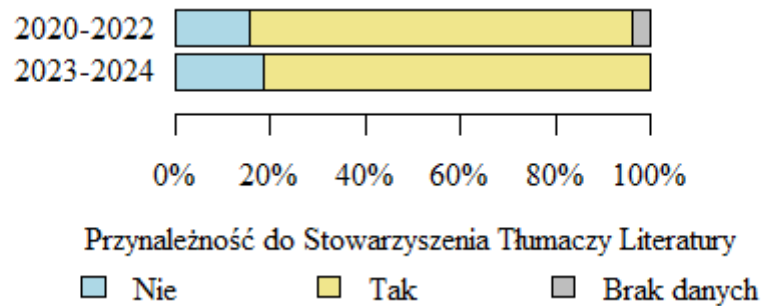

2.2 Przynależność do Stowarzyszenia Tłumaczy Literatury

Do STL należało nieco ponad 80% respondentek.

Przynależność do Stowarzyszenia Tłumaczy Literatury	Badanie		p
	2020-2022 (N=204)	2023-2024 (N=230)	
Nie	32 (15,69%)	43 (18,70%)	p=0,608
Tak	164 (80,39%)	187 (81,30%)	
Brak danych	8 (3,92%)	0 (0,00%)	

p – test chi-kwadrat
N – liczba rekordów

2.3 Liczba opublikowanych przekładów

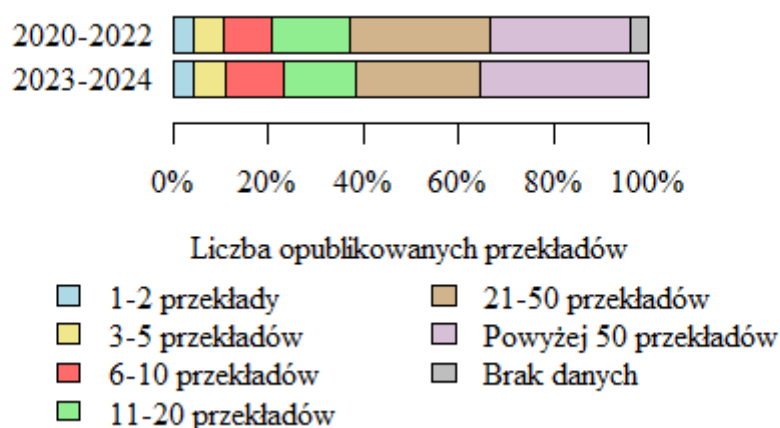
Największą grupę wśród badanych stanowiły doświadczone tłumaczki, mające na koncie od 20 do 50 przekładów.

Liczba opublikowanych przekładów	Badanie		p
	2020-2022 (N=204)	2023-2024 (N=230)	
1-2 przekłady	9 (4,41%)	10 (4,35%)	p=0,767
3-5 przekładów	13 (6,37%)	15 (6,52%)	
6-10 przekładów	20 (9,80%)	29 (12,61%)	
11-20 przekładów	34 (16,67%)	34 (14,78%)	

Liczba opublikowanych przekładów	Badanie		p
	2020-2022 (N=204)	2023-2024 (N=230)	
21-50 przekładów	60 (29,41%)	60 (26,09%)	
Powyżej 50 przekładów	60 (29,41%)	82 (35,65%)	
Brak danych	8 (3,92%)	0 (0,00%)	

p – test chi-kwadrat

N – liczba rekordów

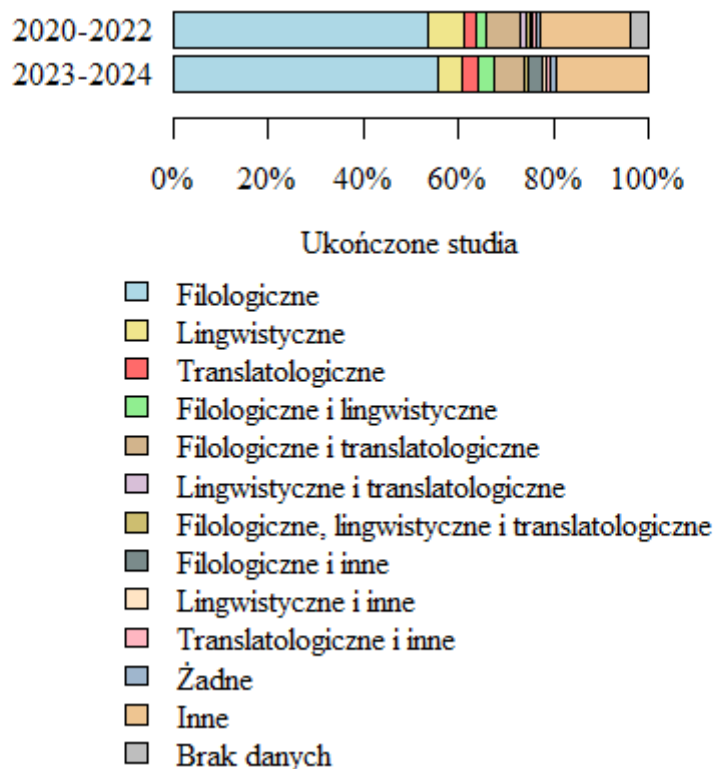
2.4 Ukończone studia

Ponad połowa respondentek ukończyła studia filologiczne, nieco ponad 5% ukończyło studia lingwistyczne, a niemal 20% studia niezwiązane z filologią, językoznawstwem i translatologią (studia „Inne”).

Ukończone studia	Badanie		p
	2020-2022 (N=204)	2023-2024 (N=230)	
Filologiczne	109 (53,43%)	128 (55,65%)	
Lingwistyczne	16 (7,84%)	12 (5,22%)	
Translatologiczne	5 (2,45%)	7 (3,04%)	
Filologiczne i lingwistyczne	4 (1,96%)	8 (3,48%)	
Filologiczne i translatologiczne	15 (7,35%)	15 (6,52%)	
Lingwistyczne i translatologiczne	2 (0,98%)	0 (0,00%)	p=0,52
Filologiczne, lingwistyczne i translatologiczne	2 (0,98%)	2 (0,87%)	
Filologiczne i inne	1 (0,49%)	6 (2,61%)	
Lingwistyczne i inne	0 (0,00%)	2 (0,87%)	
Translatologiczne i inne	2 (0,98%)	2 (0,87%)	
Żadne	1 (0,49%)	3 (1,30%)	

Ukończone studia	Badanie		p
	2020-2022 (N=204)	2023-2024 (N=230)	
Inne	39 (19,12%)	45 (19,57%)	
Brak danych	8 (3,92%)	0 (0,00%)	

p – dokładny test Fishera, N – liczba rekordów

3 Źródła utrzymania

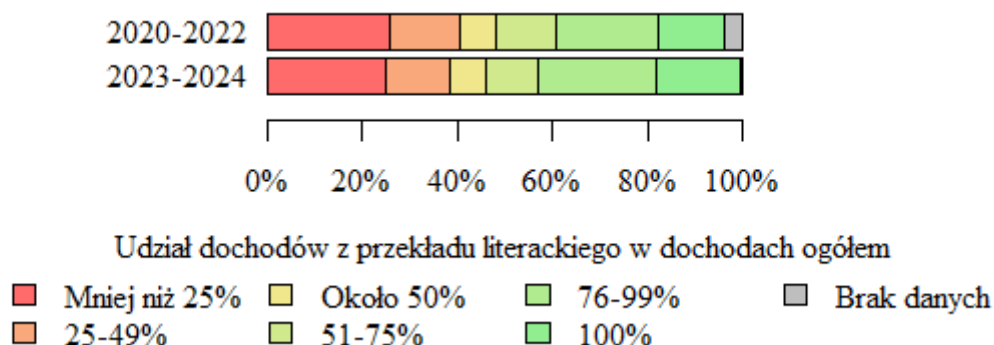
3.1 Porównanie lat 2020-2022 z latami 2023-2024

W badaniu przeważały (ok. 42%) osoby, dla których tłumaczenia są głównym (ponad 75% dochodu) lub zupełnie pobocznym (poniżej 25% dochodu) źródłem utrzymania.

Udział dochodów z przekładu literackiego w dochodach ogółem	Badanie		p
	2020-2022 (N=204)	2023-2024 (N=230)	
Mniej niż 25%	53 (25,98%)	57 (24,78%)	p=0,845
25-49%	30 (14,71%)	31 (13,48%)	
Okolo 50%	15 (7,35%)	18 (7,83%)	
51-75%	26 (12,75%)	25 (10,87%)	
76-99%	44 (21,57%)	57 (24,78%)	
100%	28 (13,73%)	41 (17,83%)	

Udział dochodów z przekładu literackiego w dochodach ogółem	Badanie		p
	2020-2022 (N=204)	2023-2024 (N=230)	
Brak danych	8 (3,92%)	1 (0,43%)	

p - test chi-kwadrat
N – liczba rekordów

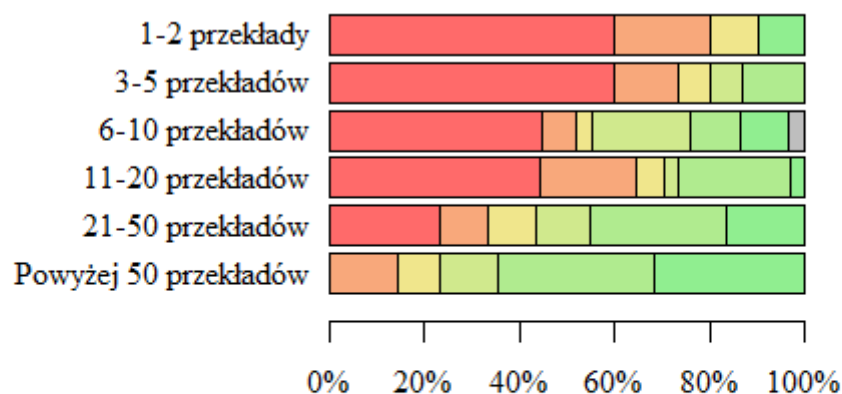

3.2 Zestawienie z dorobkiem

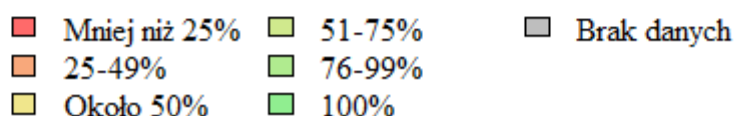
Im większy dorobek, tym większy udział przekładu literackiego w dochodach tłumacza. Uwzględniono tylko dane z badania za lata 2023-2024.

Udział dochodów z przekładu literackiego w dochodach ogółem	Liczba opublikowanych przekładów						p
	1-2 przekłady (N=10)	3-5 przekładów (N=15)	6-10 przekładów (N=29)	11-20 przekładów (N=34)	21-50 przekładów (N=60)	Powyżej 50 przekładów (N=82)	
Mniej niż 25%	6 (60,00%)	9 (60,00%)	13 (44,83%)	15 (44,12%)	14 (23,33%)	0 (0,00%)	
25-49%	2 (20,00%)	2 (13,33%)	2 (6,90%)	7 (20,59%)	6 (10,00%)	12 (14,63%)	
Okolo 50%	1 (10,00%)	1 (6,67%)	1 (3,45%)	2 (5,88%)	6 (10,00%)	7 (8,54%)	
51-75%	0 (0,00%)	1 (6,67%)	6 (20,69%)	1 (2,94%)	7 (11,67%)	10 (12,20%)	p<0,001
76-99%	0 (0,00%)	2 (13,33%)	3 (10,34%)	8 (23,53%)	17 (28,33%)	27 (32,93%)	
100%	1 (10,00%)	0 (0,00%)	3 (10,34%)	1 (2,94%)	10 (16,67%)	26 (31,71%)	
Brak danych	0 (0,00%)	0 (0,00%)	1 (3,45%)	0 (0,00%)	0 (0,00%)	0 (0,00%)	

p - dokładny test Fishera
N – liczba rekordów

Udział dochodów z przekładu literackiego w dochodach ogółem

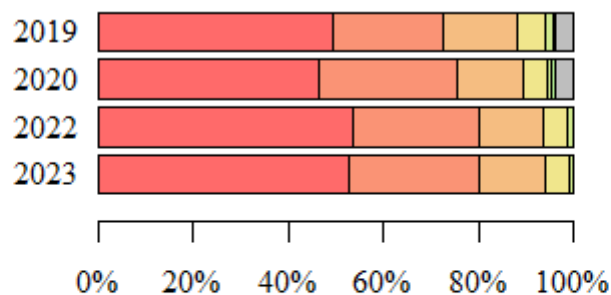
4 Wynagrodzenia z tytułu wypożyczeń bibliotecznych

4.1 Porównanie lat 2019, 2020, 2022 i 2023

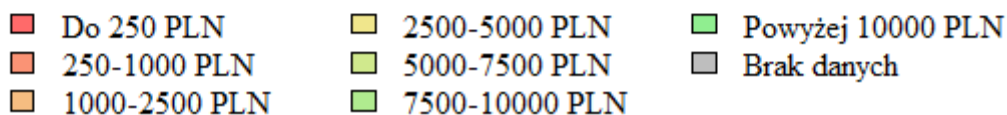
W przypadku około połowy respondentek wynagrodzenia z tytułu wypożyczeń bibliotecznych nie przekraczały 250 zł rocznie, kolejnych ok. 25-30% respondentek otrzymywało z tego tytułu 250-1000 zł, ok. 15% otrzymywało 1000-2500 zł, a około 5% otrzymywało 2500-5000 zł rocznie.

Wynagrodzenia z tytułu wypożyczeń bibliotecznych	Rok				p
	2019 (N=204)	2020 (N=204)	2022 (N=230)	2023 (N=230)	
Do 250 zł	101 (49,51%)	95 (46,57%)	123 (53,48%)	121 (52,61%)	p=0,724
250-1000 zł	47 (23,04%)	59 (28,92%)	61 (26,52%)	63 (27,39%)	
1000-2500 zł	32 (15,69%)	28 (13,73%)	31 (13,48%)	32 (13,91%)	
2500-5000 zł	12 (5,88%)	11 (5,39%)	12 (5,22%)	12 (5,22%)	
5000-7500 zł	3 (1,47%)	1 (0,49%)	3 (1,30%)	2 (0,87%)	
7500-10000 zł	0 (0,00%)	2 (0,98%)	0 (0,00%)	0 (0,00%)	
Powyżej 10000 zł	1 (0,49%)	0 (0,00%)	0 (0,00%)	0 (0,00%)	
Brak danych	8 (3,92%)	8 (3,92%)	0 (0,00%)	0 (0,00%)	

p - dokładny test Fishera

Wynagrodzenia z tytułu wypożyczeń bibliotecznych

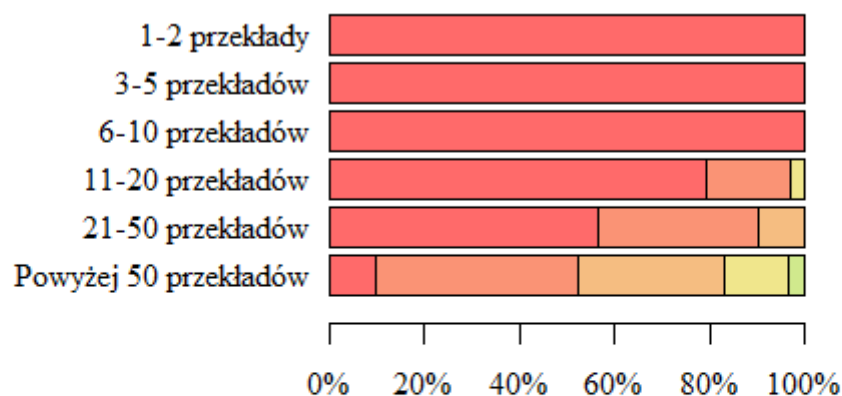

4.2 Zestawienie z dorobkiem – dane za rok 2022

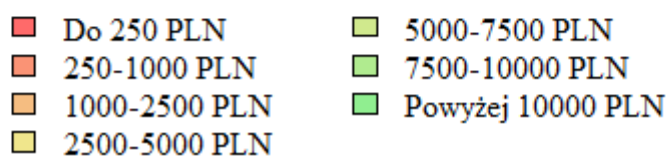
Dane pokazują, że im większy dorobek, tym wyższe wynagrodzenie z tytułu wypożyczeń bibliotecznych za rok 2022.

Wynagrodzenia z tytułu wypożyczeń bibliotecznych za rok 2022	Liczba opublikowanych przekładów						p
	1-2 przekłady (N=10)	3-5 przekładów (N=15)	6-10 przekładów (N=29)	11-20 przekładów (N=34)	21-50 przekładów (N=60)	Powyżej 50 przekładów (N=82)	
Do 250 zł	10 (100,00%)	15 (100,00%)	29 (100,00%)	27 (79,41%)	34 (56,67%)	8 (9,76%)	p<0,001
250-1000 zł	0 (0,00%)	0 (0,00%)	0 (0,00%)	6 (17,65%)	20 (33,33%)	35 (42,68%)	
1000-2500 zł	0 (0,00%)	0 (0,00%)	0 (0,00%)	0 (0,00%)	6 (10,00%)	25 (30,49%)	
2500-5000 zł	0 (0,00%)	0 (0,00%)	0 (0,00%)	1 (2,94%)	0 (0,00%)	11 (13,41%)	
5000-7500 zł	0 (0,00%)	0 (0,00%)	0 (0,00%)	0 (0,00%)	0 (0,00%)	3 (3,66%)	
7500-10000 zł	0 (0,00%)	0 (0,00%)	0 (0,00%)	0 (0,00%)	0 (0,00%)	0 (0,00%)	
Powyżej 10000 zł	0 (0,00%)	0 (0,00%)	0 (0,00%)	0 (0,00%)	0 (0,00%)	0 (0,00%)	

p - dokładny test Fishera

Wynagrodzenia z tytułu wypożyczeń bibliotecznych za rok 2022

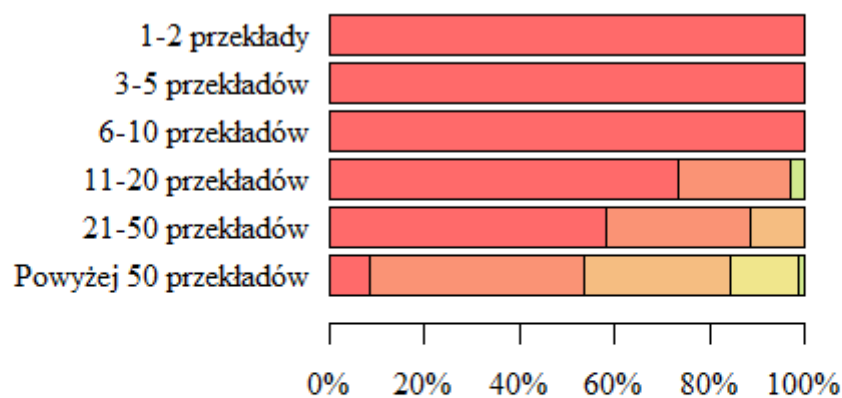

4.3 Zestawienie z dorobkiem – dane za rok 2023

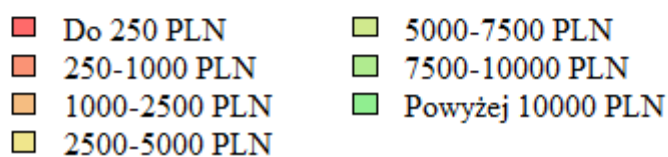
Im większy dorobek, tym wyższe wynagrodzenie z tytułu wypożyczeń bibliotecznych za rok 2023.

Wynagrodzenia z tytułu wypożyczeń bibliotecznych za rok 2023	Liczba opublikowanych przekładów						p
	1-2 przekłady (N=10)	3-5 przekładów (N=15)	6-10 przekładów (N=29)	11-20 przekładów (N=34)	21-50 przekładów (N=60)	Powyżej 50 przekładów (N=82)	
Do 250 zł	10 (100,00%)	15 (100,00%)	29 (100,00%)	25 (73,53%)	35 (58,33%)	7 (8,54%)	p<0,001
250-1000 zł	0 (0,00%)	0 (0,00%)	0 (0,00%)	8 (23,53%)	18 (30,00%)	37 (45,12%)	
1000-2500 zł	0 (0,00%)	0 (0,00%)	0 (0,00%)	0 (0,00%)	7 (11,67%)	25 (30,49%)	
2500-5000 zł	0 (0,00%)	0 (0,00%)	0 (0,00%)	0 (0,00%)	0 (0,00%)	12 (14,63%)	
5000-7500 zł	0 (0,00%)	0 (0,00%)	0 (0,00%)	1 (2,94%)	0 (0,00%)	1 (1,22%)	
7500-10000 zł	0 (0,00%)	0 (0,00%)	0 (0,00%)	0 (0,00%)	0 (0,00%)	0 (0,00%)	
Powyżej 10000 zł	0 (0,00%)	0 (0,00%)	0 (0,00%)	0 (0,00%)	0 (0,00%)	0 (0,00%)	

p - dokładny test Fishera

Wynagrodzenia z tytułu wypożyczeń bibliotecznych za rok 2023

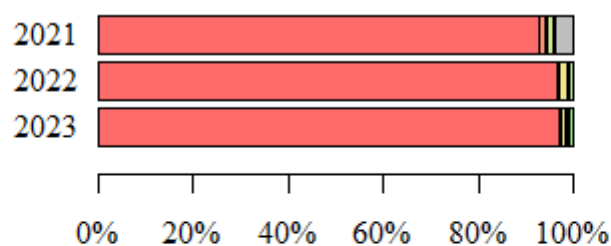
5 Repartycje indywidualne dla autorek tekstów naukowych

5.1 Porównanie lat 2021, 2022 i 2023

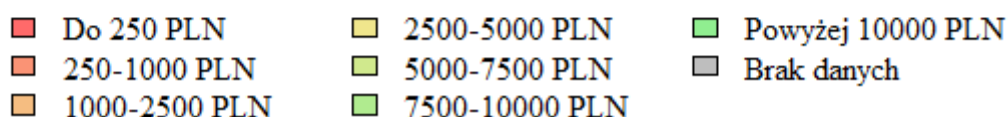
Około 95% respondentek otrzymywało repartycje nieprzekraczające 250 zł.

Repartycje indywidualne wypłacane autorom tekstów naukowych	Rok			p
	2021 (N=204)	2022 (N=230)	2023 (N=230)	
Do 250 zł	189 (92,65%)	222 (96,52%)	223 (96,96%)	p=0,24
250-1000 zł	3 (1,47%)	0 (0,00%)	0 (0,00%)	
1000-2500 zł	1 (0,49%)	1 (0,43%)	1 (0,43%)	
2500-5000 zł	0 (0,00%)	4 (1,74%)	2 (0,87%)	
5000-7500 zł	2 (0,98%)	1 (0,43%)	1 (0,43%)	
7500-10000 zł	0 (0,00%)	2 (0,87%)	1 (0,43%)	
Powyżej 10000 zł	1 (0,49%)	0 (0,00%)	2 (0,87%)	
Brak danych	8 (3,92%)	0 (0,00%)	0 (0,00%)	

p - dokładny test Fishera

Repartycje indywidualne wypłacane autorom tekstów naukowych

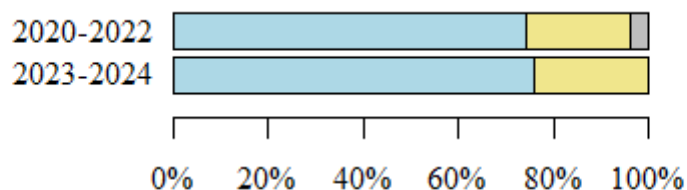

6 Działalność gospodarcza związana z tłumaczeniami

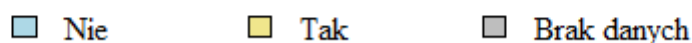
Działalność gospodarczą związaną z tłumaczeniami prowadziło nieco ponad 20% respondentek.

Działalność gospodarcza związana z tłumaczeniami	Badanie		p
	2020-2022 (N=204)	2023-2024 (N=230)	
Nie	151 (74,02%)	175 (76,09%)	p=0,907
Tak	45 (22,06%)	55 (23,91%)	
Brak danych	8 (3,92%)	0 (0,00%)	

p - test chi-kwadrat

Działalność gospodarcza związana z tłumaczeniami

7 Świadczenia zdrowotne i emerytalne

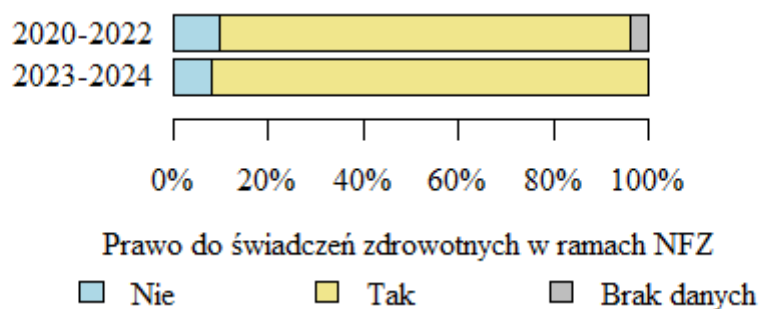
7.1 Prawo do świadczeń zdrowotnych w ramach NFZ

Ok. 90% badanych miało prawo do świadczeń zdrowotnych w ramach NFZ.

Prawo do świadczeń zdrowotnych w ramach NFZ	Badanie		p
	2020-2022 (N=204)	2023-2024 (N=230)	
Nie	20 (9,80%)	19 (8,26%)	p=0,6

Prawo do świadczeń zdrowotnych w ramach NFZ	Badanie		p
	2020-2022 (N=204)	2023-2024 (N=230)	
Tak	176 (86,27%)	211 (91,74%)	
Brak danych	8 (3,92%)	0 (0,00%)	

p - test chi-kwadrat

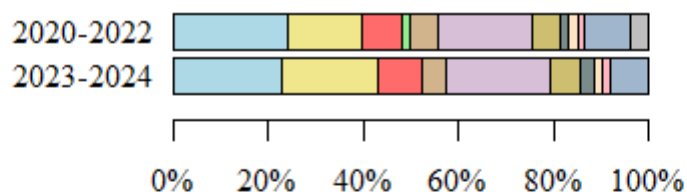

7.2 Tytuł do ubezpieczenia zdrowotnego

Niecałe 25% respondentek miało prawa do ubezpieczenia zdrowotnego z tytułu umowy o pracę, ok. 20-25% to członkinie rodziny osoby ubezpieczonej, a ok. 15-20% opłacało składki w ramach własnej działalności gospodarczej.

Tytuł do ubezpieczenia zdrowotnego	Badanie		p
	2020-2022 (N=204)	2023-2024 (N=230)	
Umowa o pracę	49 (24,02%)	53 (23,04%)	p=0,564
Własna działalność gospodarcza	32 (15,69%)	46 (20,00%)	
Umowa-zlecenie	17 (8,33%)	21 (9,13%)	
Umowa o pracę/zlecenie i własna działalność gospodarcza	4 (1,96%)	0 (0,00%)	
Składki opłacane dobrowolnie	12 (5,88%)	12 (5,22%)	
Członek rodziny osoby ubezpieczonej	40 (19,61%)	50 (21,74%)	
Emerytura	12 (5,88%)	15 (6,52%)	
KRUS	3 (1,47%)	7 (3,04%)	
Rozliczenie zagranicą	5 (2,45%)	3 (1,30%)	
Inne	2 (0,98%)	4 (1,74%)	
Nie jestem ubezpieczona/y w NFZ	20 (9,80%)	19 (8,26%)	
Brak danych	8 (3,92%)	0 (0,00%)	

p - dokładny test Fishera

Tytuł do ubezpieczenia zdrowotnego

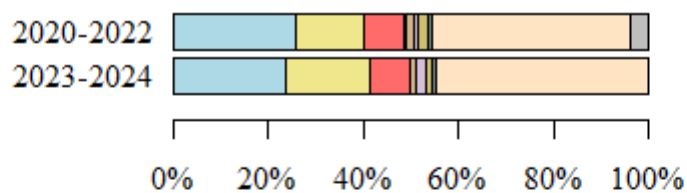
- Umowa o pracę
- Własna działalność gospodarcza
- Umowa-zlecenie
- Umowa o pracę/zlecenie i własna działalność gospodarcza
- Składki opłacane dobrowolnie
- Członek rodziny osoby ubezpieczonej
- Emerytura
- KRUS
- Rozliczenie zagranicą
- Inne
- Nie jestem ubezpieczona/y w NFZ
- Brak danych

7.3 Składki na ubezpieczenie społeczne w ZUS

Niemal 45% respondentek nie odprowadzało składek ZUS na ubezpieczenia społeczne, ok. 25% miało je odprowadzane w ramach umowy o pracę, a ok. 15% opłacało je w ramach prowadzonej działalności gospodarczej.

Składki na ubezpieczenie społeczne w ZUS	Badanie		p
	2020-2022 (N=204)	2023-2024 (N=230)	
Umowa o pracę	53 (25,98%)	55 (23,91%)	p=0,916
Własna działalność gospodarcza	29 (14,22%)	40 (17,39%)	
Umowa-zlecenie	17 (8,33%)	20 (8,70%)	
Umowa o pracę/zlecenie i własna działalność gospodarcza	1 (0,49%)	0 (0,00%)	
Składki opłacane dobrowolnie	3 (1,47%)	2 (0,87%)	
KRUS	2 (0,98%)	5 (2,17%)	
Rozliczenie zagranicą	4 (1,96%)	3 (1,30%)	
Inne	2 (0,98%)	2 (0,87%)	
Nie odprowadzam składek ZUS	85 (41,67%)	103 (44,78%)	
Brak danych	8 (3,92%)	0 (0,00%)	

p - dokładny test Fishera

Składki na ubezpieczenie społeczne w ZUS

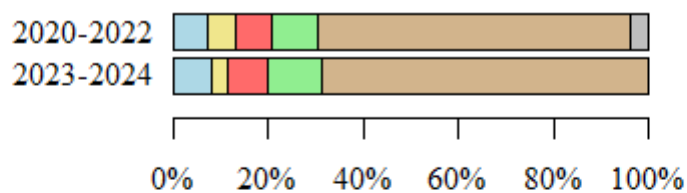
- Umowa o pracę
- Własna działalność gospodarcza
- Umowa-zlecenie
- Umowa o pracę/zlecenie i własna działalność gospodarcza
- Składki opłacane dobrowolnie
- KRUS
- Rozliczenie zagranicą
- Inne
- Nie odprowadzam składek ZUS
- Brak danych

7.4 Abonament w prywatnej firmie świadczącej usługi medyczne

Około 10% respondentek korzystało z możliwości ubezpieczenia przy innej osobie, 7-8% miało abonament opłacany przez pracodawcę, 7-8% respondentek opłacało go we własnym zakresie, 3-5% korzystało przy tym ze zniżki dla osób zrzeszonych w STL.

Abonament w prywatnej firmie świadczącej usługi medyczne	Badanie		p
	2020-2022 (N=204)	2023-2024 (N=230)	
Tak, indywidualnie	15 (7,35%)	19 (8,26%)	p=0,634
Tak, korzystając ze zniżki dla osób zrzeszonych w STL	12 (5,88%)	7 (3,04%)	
Korzystam z abonamentu opłacanego przez pracodawcę	15 (7,35%)	20 (8,70%)	
Korzystam z możliwości ubezpieczenia przy innej osobie	20 (9,80%)	26 (11,30%)	
Nie	134 (65,69%)	158 (68,70%)	
Brak danych	8 (3,92%)	0 (0,00%)	

p - test chi-kwadrat

Abonament w prywatnej firmie świadczącej usługi medyczne

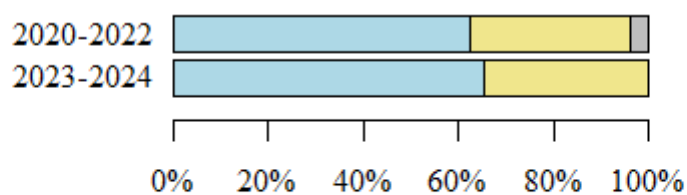
- Tak, indywidualnie
- Tak, korzystając ze zniżki dla osób zrzeszonych w STL
- Korzystam z abonamentu opłacanego przez pracodawcę
- Korzystam z możliwości ubezpieczenia przy innej osobie
- Nie
- Brak danych

7.5 Systematyczne oszczędzanie na emeryturę w systemach dobrowolnych

W systemach dobrowolnych na emeryturę oszczędzało niecałe 35% respondentek.

Systematyczne oszczędzanie na emeryturę w systemach dobrowolnych	Badanie		p
	2020-2022 (N=204)	2023-2024 (N=230)	
Nie	127 (62,25%)	150 (65,22%)	
Tak	69 (33,82%)	80 (34,78%)	p=1
Brak danych	8 (3,92%)	0 (0,00%)	

p - test chi-kwadrat

Systematyczne oszczędzanie na emeryturę w systemach dobrowolnych

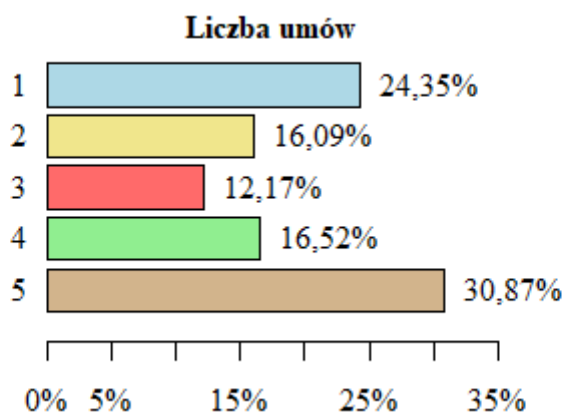
- Nie
- Tak
- Brak danych

8 Liczba umów poddanych analizie

W badaniu uzyskano informacje o 721 umowach.

Liczba umów opisanych przez pojedynczą respondentkę wahała się od 1 do 5 i wynosiła średnio 3,13 (SD = 1,59).

Liczba umów	n	%
1	56	24,35%
2	37	16,09%
3	28	12,17%
4	38	16,52%
5	71	30,87%

9 Przedmiot umowy i język publikacji

9.1 Przedmiot umowy

W latach 2023-2024 umowy najczęściej dotyczyły tłumaczeń z udzieleniem LICENCJI na korzystanie z niego (65% wszystkich umów) oraz tłumaczeń z PRZENIESIENIEM PRAW do korzystania z niego na czas NIEOKREŚLONY (ponad 20%) i tłumaczeń z PRZENIESIENIEM PRAW do korzystania z niego na czas OKREŚLONY (niemal 10%).

Udział tłumaczeń z PRZENIESIENIEM PRAW do korzystania z niego na czas NIEOKREŚLONY nieco spadł w latach 2023-2024, natomiast odsetek analogicznych umów, ale z czasem OKREŚLONYM, nieco wzrósł w stosunku do lat 2020-2022.

Przedmiot umowy	Badanie		p
	2020-2022 (N=624)	2023-2024 (N=721)	
Wykonanie tłumaczenia i PRZENIESIENIE PRAW do korzystania z niego na czas NIEOKREŚLONY	159 (25,48%)	165 (22,88%)	
Wykonanie tłumaczenia i PRZENIESIENIE PRAW do korzystania z niego na czas OKREŚLONY	52 (8,33%)	68 (9,43%)	p<0,001
Wykonanie tłumaczenia i udzielenie LICENCJI na korzystanie z niego	406 (65,06%)	474 (65,74%)	

p - dokładny test Fishera

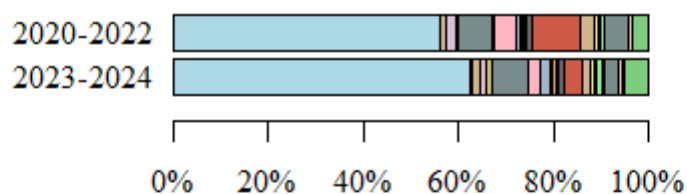
9.2 Język źródłowy

W latach 2023-2024 najczęściej tłumaczono z języka angielskiego (ponad 60% umów).

Język źródłowy	Badanie		p
	2020-2022 (N=624)	2023-2024 (N=721)	
Angielski	349 (55,93%)	450 (62,41%)	p=0,001
Arabski	1 (0,16%)	2 (0,28%)	
Bułgarski	0 (0,00%)	1 (0,14%)	
Chiński	0 (0,00%)	1 (0,14%)	
Czeski	8 (1,28%)	12 (1,66%)	
Duński	12 (1,92%)	8 (1,11%)	
Fiński	5 (0,80%)	8 (1,11%)	
Francuski	44 (7,05%)	56 (7,77%)	
Hebrajski	3 (0,48%)	1 (0,14%)	
Hiszpański	28 (4,49%)	18 (2,50%)	
Japoński	6 (0,96%)	15 (2,08%)	
Jeden z języków Afryki	0 (0,00%)	1 (0,14%)	
Jidysz	3 (0,48%)	0 (0,00%)	
Kataloński	1 (0,16%)	2 (0,28%)	
Koreański	1 (0,16%)	6 (0,83%)	
Litewski	0 (0,00%)	1 (0,14%)	
Łotewski	1 (0,16%)	1 (0,14%)	
Niderlandzki	10 (1,60%)	11 (1,53%)	
Niemiecki	61 (9,78%)	26 (3,61%)	
Norweski	20 (3,21%)	11 (1,53%)	
Perski	0 (0,00%)	1 (0,14%)	
Polski	4 (0,64%)	6 (0,83%)	
Portugalski	3 (0,48%)	2 (0,28%)	
Rosyjski	5 (0,80%)	9 (1,25%)	
Serbsko-chorwacki	0 (0,00%)	1 (0,14%)	
Słoweński	0 (0,00%)	1 (0,14%)	
Starogrecki	0 (0,00%)	1 (0,14%)	
Szwedzki	32 (5,13%)	23 (3,19%)	
Turecki	0 (0,00%)	1 (0,14%)	
Ukraiński	0 (0,00%)	4 (0,55%)	
Walijski	1 (0,16%)	0 (0,00%)	

Język źródłowy	Badanie		p
	2020-2022 (N=624)	2023-2024 (N=721)	
Węgierski	4 (0,64%)	5 (0,69%)	
Włoski	21 (3,37%)	36 (4,99%)	
Inny	1 (0,16%)	0 (0,00%)	

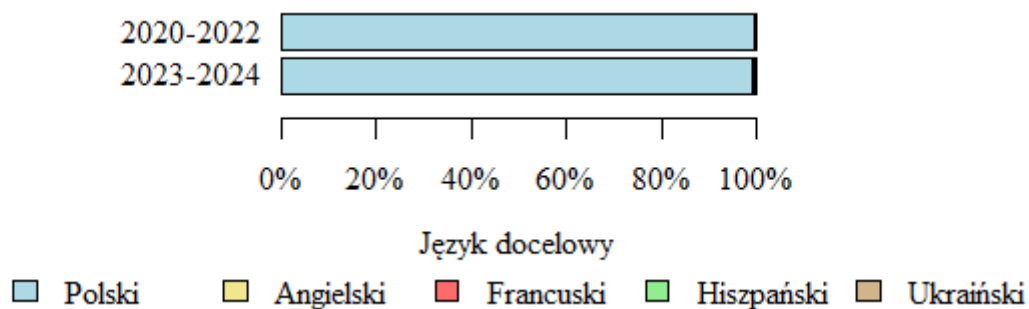
p - dokładny test Fishera

9.3 Język docelowy

Tłumaczono niemal wyłącznie na polski.

Język docelowy	Badanie		p
	2020-2022 (N=624)	2023-2024 (N=721)	
Polski	620 (99,36%)	713 (98,89%)	
Angielski	4 (0,64%)	4 (0,55%)	
Francuski	0 (0,00%)	1 (0,14%)	p=0,67
Hiszpański	0 (0,00%)	2 (0,28%)	
Ukraiński	0 (0,00%)	1 (0,14%)	

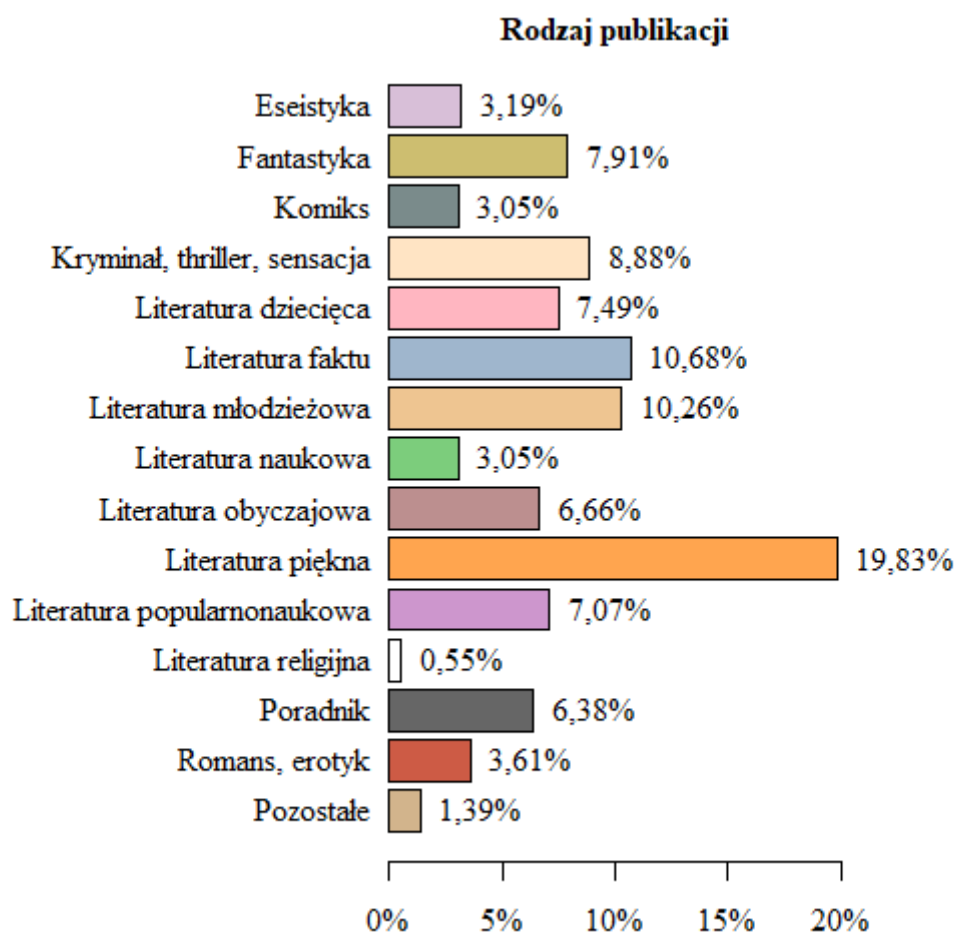

10 Rodzaj publikacji

W latach 2023-2024 najczęściej tłumaczone były literatura piękna (niemal 20% umów), literatura faktu i literatura młodzieżowa (po około 10% umów).

W drodze badania pozyskano zbyt mało miarodajnych danych, aby dało się przeanalizować oddzielnie rodzaje publikacji takie jak poezja (zaledwie 6 umów) i dramat (2 umowy).

Rodzaj publikacji	n	%
Eseistyka	23	3,19%
Fantastyka	57	7,91%
Komiks	22	3,05%
Kryminał, thriller, sensacja	64	8,88%
Literatura dziecięca	54	7,49%
Literatura faktu	77	10,68%
Literatura młodzieżowa	74	10,26%
Literatura naukowa	22	3,05%
Literatura obyczajowa	48	6,66%
Literatura piękna	143	19,83%
Literatura popularnonaukowa	51	7,07%
Literatura religijna	4	0,55%
Poradnik	46	6,38%
Romans, erotyk	26	3,61%
Pozostałe	10	1,39%

11 Stawki

11.1 Ogólny obraz z danych za lata 2023-2024

Poniżej przedstawiono informacje dotyczące stawek brutto (w zł) za 1 arkusz autorski (40 000 znaków ze spacjami).

Dla pełniejszego obrazu rynku wynagrodzeń tłumaczek literatury przedstawiono szczegółowe analizy, w ramach których podano najważniejsze wartości statystyczne umożliwiające ocenę sytuacji rynkowej:

Pierwszy kwartył (Q1) – 75% stawek w zbiorze jest wyższa niż Q1

Wartość środkowa (mediana) – połowa stawek w zbiorze jest wyższa niż mediana

Trzeci kwartył (Q3) – 25% stawek w zbiorze jest wyższa niż Q3

Wartość środkowa (mediana) może być równa średniej arytmetycznej, lecz nie musi – ponieważ jest wielkością bardziej odporną na elementy odstające (Min i Max), w przypadku niektórych zbiorów danych dostarcza ona bardziej miarodajnej informacji niż średnia arytmetyczna.

Przykład:

Jeśli moje stawki za przekład są równe $Q1$, oznacza to, że moje honoraria są niższe niż stawki określone w 75% umów dostarczonych przez respondentów badania. Jednocześnie moje honoraria są wyższe niż stawki określone w 25% umów. Wniosek: moje zarobki są niskie na tle rynku.

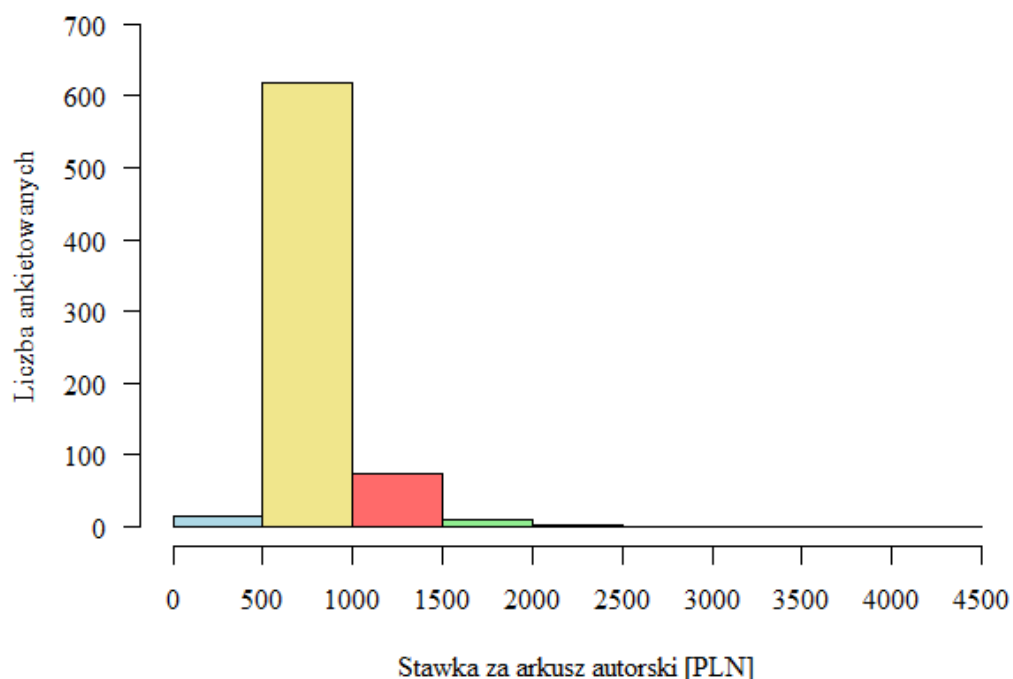
Jeśli moje stawki za przekład są równe $Q3$, oznacza to, że moje honoraria są niższe niż stawki określone w 25% umów dostarczonych przez respondentów badania. Jednocześnie moje honoraria są wyższe niż stawki określone w 75% umów. Wniosek: jestem dobrze opłacaną tłumaczką.

Analogicznie, jeśli moje stawki są bliższe medianie, oznacza to, że połowa dostarczonych umów przewidywała wyższe stawki, zaś połowa – niższe. Wniosek: moje honoraria kształtują się na przeciętnym poziomie.

Stawka za arkusz autorski wahała się od 275 do 4400 zł i wynosiła średnio 874,15 zł (SD = 258,5).

Stawka za arkusz autorski [zł]								
N	Braki danych	Średnia	SD	Mediana	Min	Max	Q1	Q3
719	2	874,15	258,5	850	275	4400	750	920

SD - odchylenie standardowe, Q1 - kwartył dolny, Q3 - kwartył górny

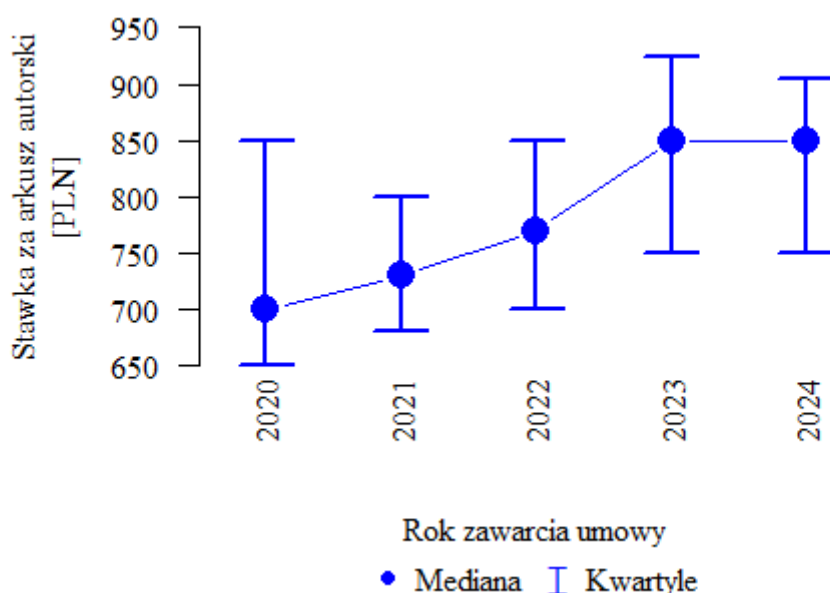

11.2 Porównanie lat 2020, 2021, 2022, 2023 i 2024

Stawka za arkusz autorski była istotnie wyższa w roku 2023 i w roku 2024 niż w roku 2022, kiedy to z kolei była istotnie wyższa niż w roku 2021 i w roku 2020.

Rok zawarcia umowy	N	Stawka za arkusz autorski [zł]							p
		Średnia	SD	Mediana	Min	Max	Q1	Q3	
2020	92	784,80	261,36	700	445	2273	650	850,0	p<0,001 * 2023,2024>2022>2021,2020
2021	240	778,34	269,54	730	330	3400	680	800,0	
2022	292	796,19	196,90	770	351	2100	700	850,0	
2023	251	890,87	325,83	850	350	4400	750	923,5	
2024	468	865,19	213,72	850	275	2200	750	904,0	

p - test Kruskala-Wallisa + analiza post-hoc (test Dunna), SD - odchylenie standardowe, Q1 - kwartył dolny, Q3 - kwartył górny, * zależność istotna statystycznie (p<0,05)

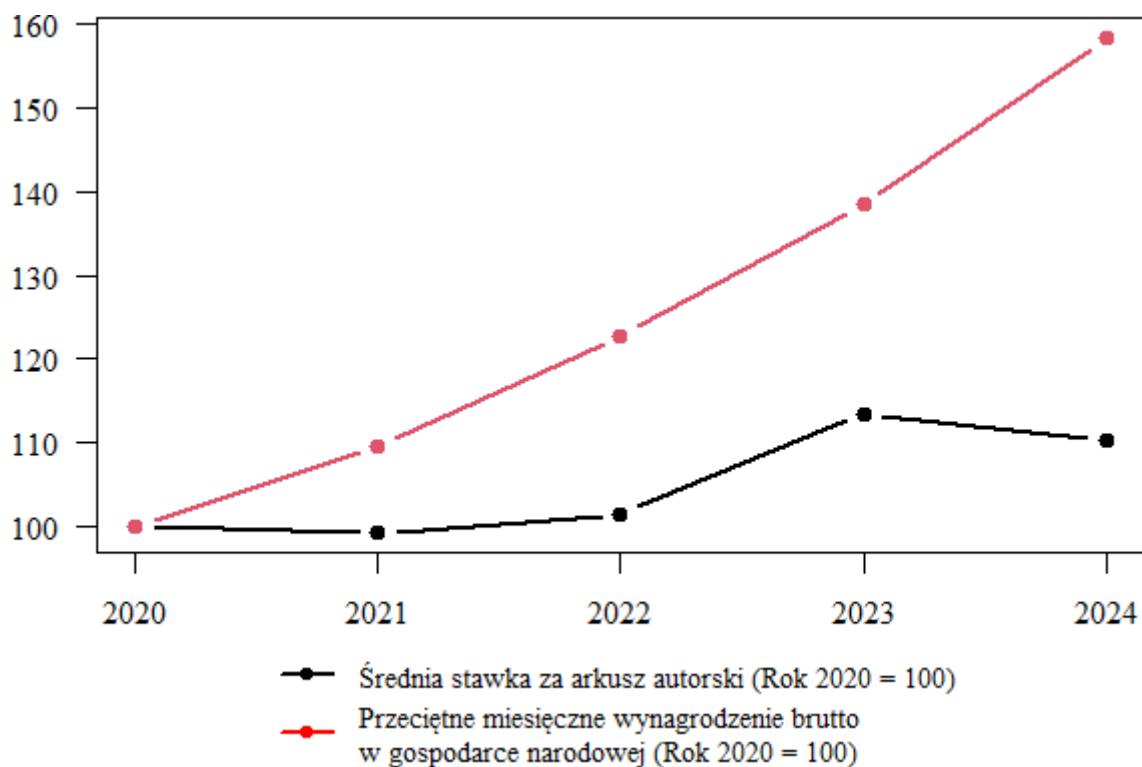

11.3 Zestawienie ze średnimi zarobkami w Polsce

Dane GUS za: <https://stat.gov.pl/sygnalne/komunikaty-i-obwieszczenia/lista-komunikatow-i-obwieszczen/komunikat-w-sprawie-przecietnego-wynagrodzenia-w-gospodarce-narodowej-w-2024-r-,273,12.html>

Jako że GUS podaje średnią, a nie medianę, w poniższym zestawieniu również uwzględniono średnią. Jak widać, wzrost średniej stawki za arkusz brutto przekładu literackiego „nie nadąża” za wzrostem przeciętnego wynagrodzenia.

Rok	Średnia stawka za arkusz autorski		Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w gospodarce narodowej	
	w zł	Rok 2020 = 100	w zł	Rok 2020 = 100
2020	784,80	100,0	5167,47	100,0
2021	778,34	99,2	5662,83	109,6
2022	796,19	101,5	6346,15	122,8
2023	890,87	113,5	7155,48	138,5
2024	865,19	110,2	8181,72	158,3

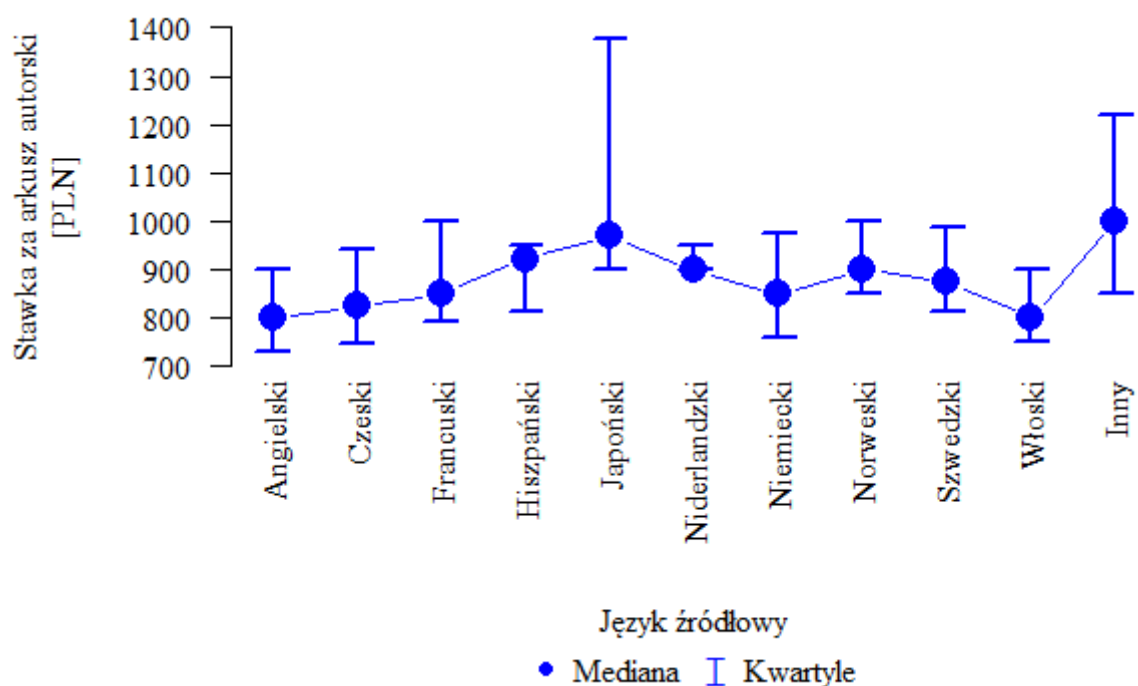
12 Stawka w zależności od wybranych czynników (dane z badania 2023-2024)

12.1 Język źródłowy

Język źródłowy	N	Stawka za arkusz autorski [zł]							p
		Średnia	SD	Mediana	Min	Max	Q1	Q3	
Angielski	449	821,84	235,45	800,0	275	4400,0	730,0	900,0	p<0,001 *
Czeski	12	924,00	331,19	825,0	560	1666,0	745,0	941,5	
Francuski	56	901,25	183,66	850,0	600	1500,0	792,5	1000,0	JP>SE,DE,FR,CZ,IT,EN
Hiszpański	18	986,97	289,71	922,5	675	1777,6	812,5	950,0	Inny>DE,FR,CZ,IT,EN
Japoński	15	1115,60	262,01	970,0	850	1500,0	900,0	1375,0	ES,NO,NL,SE>IT,EN
Niderlandzki	11	929,55	146,98	900,0	700	1300,0	900,0	950,0	FR>EN

Język źródłowy	N	Stawka za arkusz autorski [zł]							p
		Średnia	SD	Mediana	Min	Max	Q1	Q3	
Niemiecki	26	909,81	254,82	850,0	555	1800,0	757,5	975,0	
Norweski	11	954,55	143,97	900,0	750	1200,0	850,0	1000,0	
Szwedzki	22	904,55	147,74	875,0	600	1200,0	812,5	987,5	
Włoski	36	830,33	206,98	800,0	390	1760,0	750,0	900,0	
Inny	63	1099,69	355,94	1000,0	500	2200,0	850,0	1220,0	

p - test Kruskala-Wallisa + analiza post-hoc (test Dunna), SD - odchylenie standardowe, Q1 - kwartył dolny, Q3 - kwartył górny, * zależność istotna statystycznie (p<0,05)

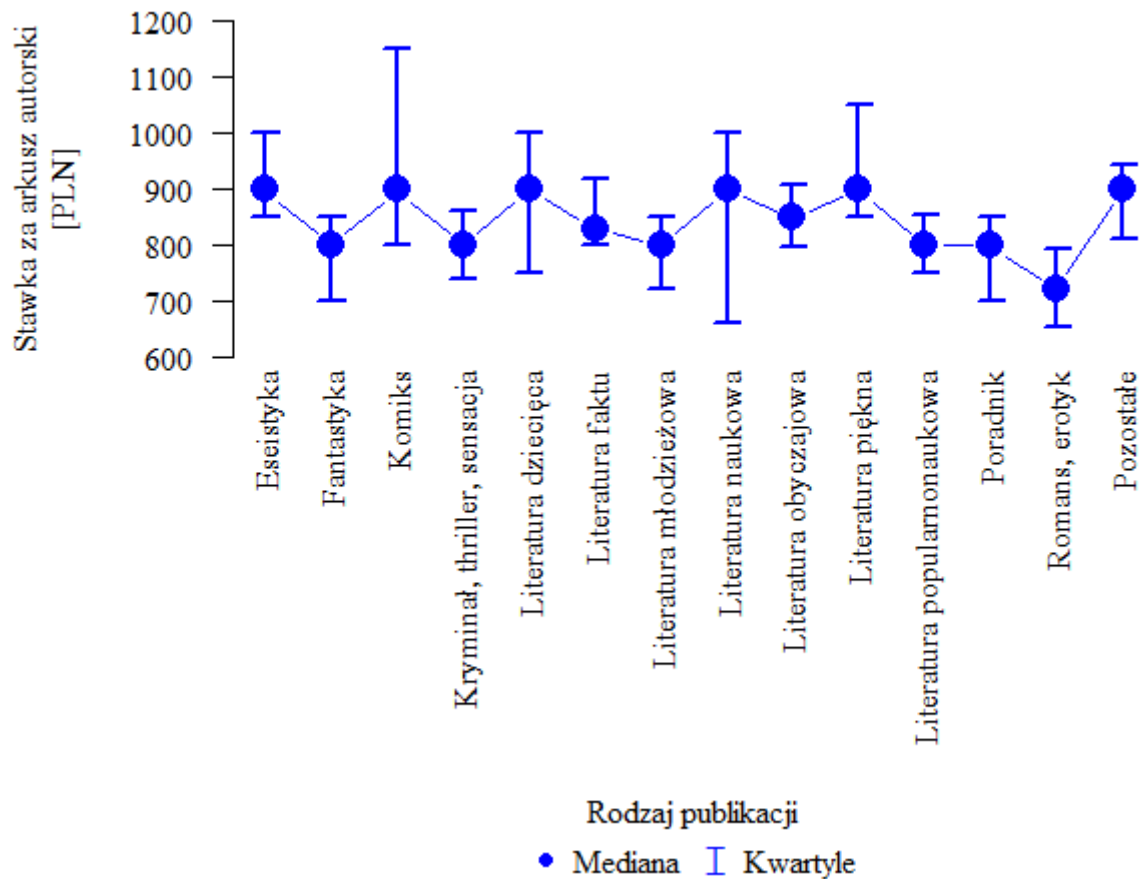

12.2 Rodzaj publikacji

Rodzaj publikacji	N	Stawka za arkusz autorski [zł]							p
		Średnia	SD	Mediana	Min	Max	Q1	Q3	
Eseistyka - A	23	915,84	173,94	900,0	500	1300,0	850,00	1000,00	p<0,001 *
Fantastyka - B	57	771,54	133,91	800,0	275	1000,0	700,00	850,00	J>E,I,F,K,D,G,B,L,M C,A>K,D,G,B,L,M
Komiks - C	22	1023,77	363,95	900,0	600	2200,0	800,00	1150,00	
Kryminał, thriller, sensacja - D	64	824,05	183,77	800,0	450	1800,0	741,25	863,25	N,H,E>D,G,B,L,M
Literatura dziecięca - E	53	903,72	257,26	900,0	590	1760,0	750,00	1000,00	I,F>G,B,L,M
Literatura faktu - F	77	903,96	447,34	830,0	450	4400,0	800,00	920,00	K,D,G,B,L>M

Rodzaj publikacji	N	Stawka za arkusz autorski [zł]							p
		Średnia	SD	Mediana	Min	Max	Q1	Q3	
Literatura młodzieżowa - G	74	789,42	134,92	800,0	350	1230,0	722,50	850,00	
Literatura naukowa - H	22	965,00	362,92	900,0	600	1800,0	662,50	1000,00	
Literatura obyczajowa - I	47	861,43	180,06	850,0	390	1230,0	797,00	910,00	
Literatura piękna - J	143	994,64	245,14	900,0	560	2200,0	850,00	1050,00	
Literatura popularnonaukowa - K	51	829,97	193,86	800,0	500	1777,6	750,00	855,00	
Poradnik - L	46	769,88	116,33	800,0	494	950,0	700,00	850,00	
Romans, erotyk - M	26	702,38	92,92	722,5	540	800,0	655,00	795,00	
Pozostałe - N	14	881,36	165,56	902,0	600	1200,0	812,50	943,75	

p - test Kruskala-Wallisa + analiza post-hoc (test Dunna), SD - odchylenie standardowe, Q1 - kwartył dolny, Q3 - kwartył górny, * zależność istotna statystycznie (p<0,05)

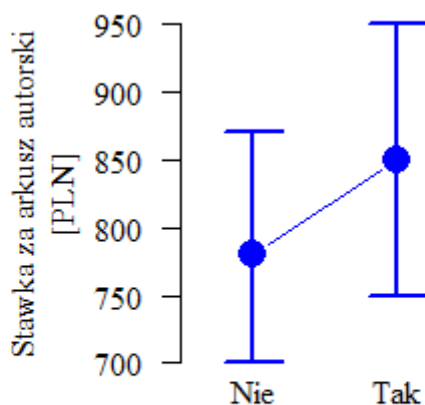

12.3 Przynależność do Stowarzyszenia Tłumaczy Literatury

Przynależność do Stowarzyszenia Tłumaczy Literatury	N	Stawka za arkusz autorski [zł]						p	
		Średnia	SD	Mediana	Min	Max	Q1		Q3
Nie	91	800,31	182,54	780	500	1760	700	870	p<0,001 *
Tak	628	884,85	266,15	850	275	4400	750	950	

p - test Manna-Whitney'a, SD - odchylenie standardowe, Q1 - kwartył dolny, Q3 - kwartył górny

* zależność istotna statystycznie (p<0,05)

Przynależność do Stowarzyszenia Tłumaczy Literatury

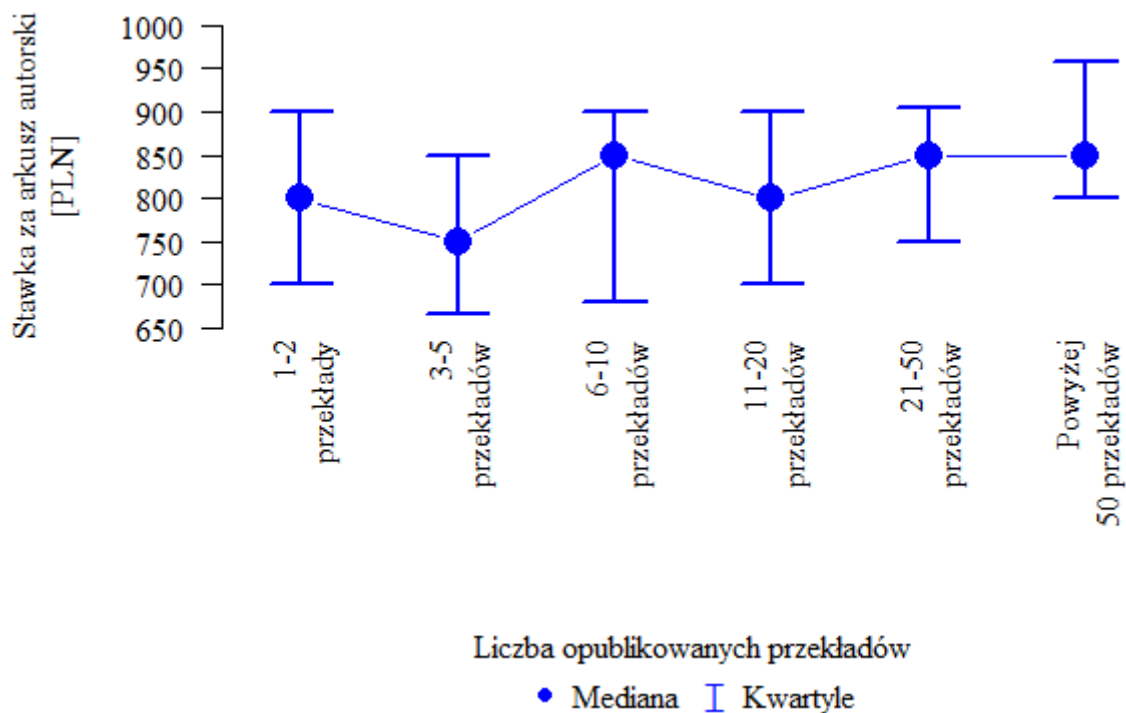
• Mediana | Kwartyły

12.4 Liczba opublikowanych przekładów

Liczba opublikowanych przekładów	N	Stawka za arkusz autorski [zł]						p	
		Średnia	SD	Mediana	Min	Max	Q1		Q3
1-2 przekłady - A	13	784,23	122,34	800	555	970	700	900	p<0,001 * F>E,C,D,A,B E,C,D>B
3-5 przekładów - B	32	761,62	123,67	750	542	1140	665	850	
6-10 przekładów - C	77	856,49	252,51	850	500	2200	680	900	
11-20 przekładów - D	97	868,18	274,42	800	494	2200	700	900	
21-50 przekładów - E	203	864,25	210,22	850	460	1900	750	904	
Powyżej 50 przekładów - F	297	903,52	293,58	850	275	4400	800	957	

p - test Kruskala-Wallisa + analiza post-hoc (test Dunna), SD - odchylenie standardowe, Q1 - kwartył dolny, Q3 - kwartył górny

* zależność istotna statystycznie (p<0,05)

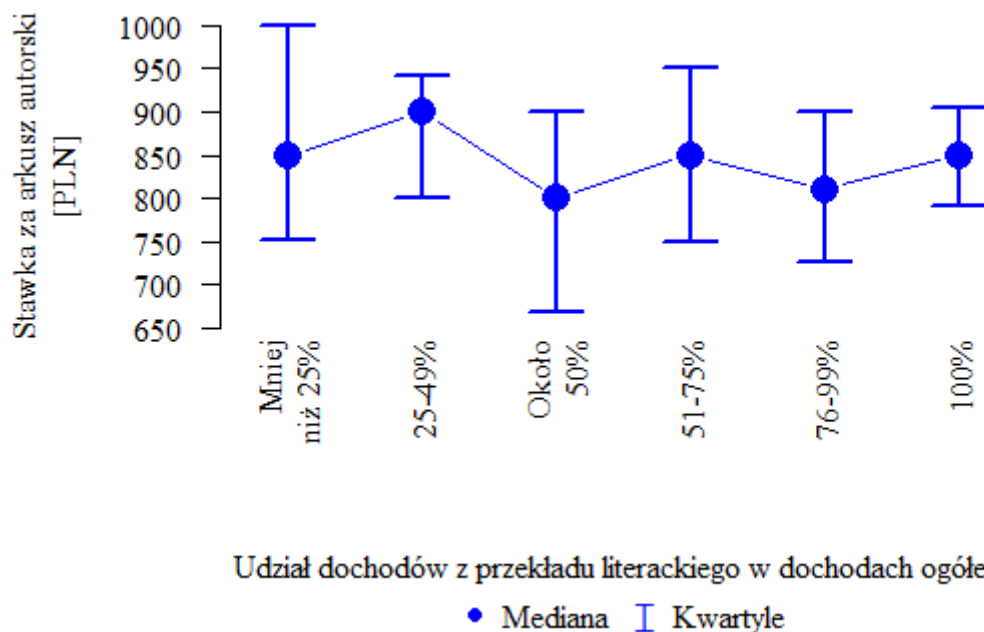

12.5 Udział dochodów z przekładu literackiego w dochodach ogółem

Udział dochodów z przekładu literackiego w dochodach ogółem	N	Stawka za arkusz autorski [zł]					p
		Średnia	SD	Mediana	Min	Max	
Mniej niż 25% - A	122	901,03	254,55	850	500	2200	p=0,011 * B,F,A>E,C
25-49% - B	102	902,65	246,08	900	350	1980	
Okolo 50% - C	55	808,83	213,04	800	275	1500	
51-75% - D	71	895,97	456,97	850	500	4400	
76-99% - E	226	835,09	198,55	810	350	2200	
100% - F	138	903,93	226,70	850	600	1800	

p - test Kruskala-Wallisa + analiza post-hoc (test Dunna), SD - odchylenie standardowe, Q1 - kwartył dolny, Q3 - kwartył górny

* zależność istotna statystycznie (p<0,05)

13 Inne zapisy umowy

13.1 Ile lat zleceniodawca może rozporządzać prawami do przekładu?

Czas, przez jaki zleceniodawca może rozporządzać prawami do przekładu, był w latach 2023-2024 nieco krótszy niż w latach 2020-2022 (średnia 6,57 vs 6,84 roku, mediana 6 vs 7 lat).

Badanie	N	Ile lat zleceniodawca może rozporządzać prawami do przekładu?							p
		Średnia	SD	Mediana	Min	Max	Q1	Q3	
2020-2022	460	6,84	2,43	7	5	20	5	7	p=0,041 *
2023-2024	552	6,57	2,25	6	3	20	5	7	

p - test Manna-Whitney'a, SD - odchylenie standardowe, Q1 - kwartył dolny, Q3 - kwartył górny

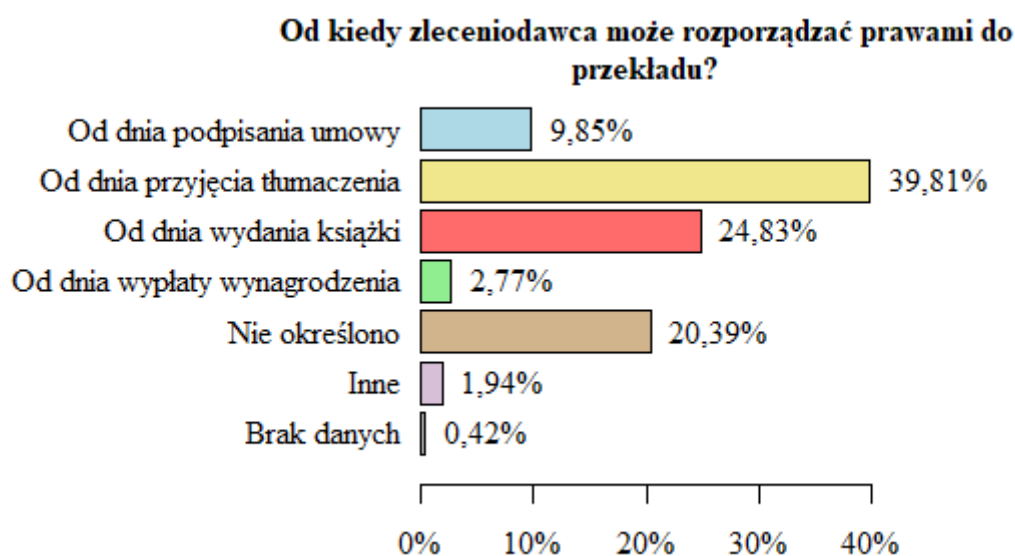
* zależność istotna statystycznie (p<0,05)

13.2 Od kiedy zleceniodawca może rozporządzać prawami do przekładu?

W 40% umów zleceniodawca może rozporządzać prawami do przekładu od dnia przyjęcia tłumaczenia, w 25% przypadków od dnia wydania książki, a w 20% umów dzień ten nie był ściśle określony.

Od kiedy zleceniodawca może rozporządzać prawami do przekładu?	n	%
Od dnia podpisania umowy	71	9,85%
Od dnia przyjęcia tłumaczenia	287	39,81%
Od dnia wydania książki	179	24,83%

Od kiedy zleceniodawca może rozporządzać prawami do przekładu?	n	%
Od dnia wypłaty wynagrodzenia	20	2,77%
Nie określono	147	20,39%
Inne	14	1,94%
Brak danych	3	0,42%

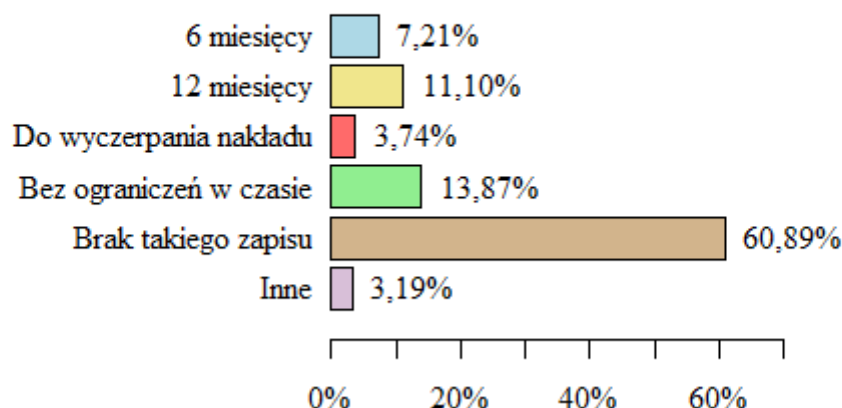

13.3 Jak długo po zakończeniu umowy zleceniodawca ma prawo sprzedawać wyprodukowane w okresie rozporządzania prawami egzemplarze?

W 60% umów nie ma zapisu o okresie po zakończeniu umowy, w którym zleceniodawca ma prawo sprzedawać wyprodukowane w okresie rozporządzania prawami egzemplarze. W niemal 15% umów czas ten nie jest ograniczony, a w nieco ponad 10% wynosi on rok.

Jak długo po zakończeniu umowy zleceniodawca ma prawo sprzedawać wyprodukowane w okresie rozporządzania prawami egzemplarze?	n	%
6 miesięcy	52	7,21%
12 miesięcy	80	11,10%
Do wyczerpania nakładu	27	3,74%
Bez ograniczeń w czasie	100	13,87%
Brak takiego zapisu	439	60,89%
Inne	23	3,19%

Jak długo po zakończeniu umowy zleceniodawca ma prawo sprzedawać wyprodukowane w okresie rozporządzania prawami egzemplarze?

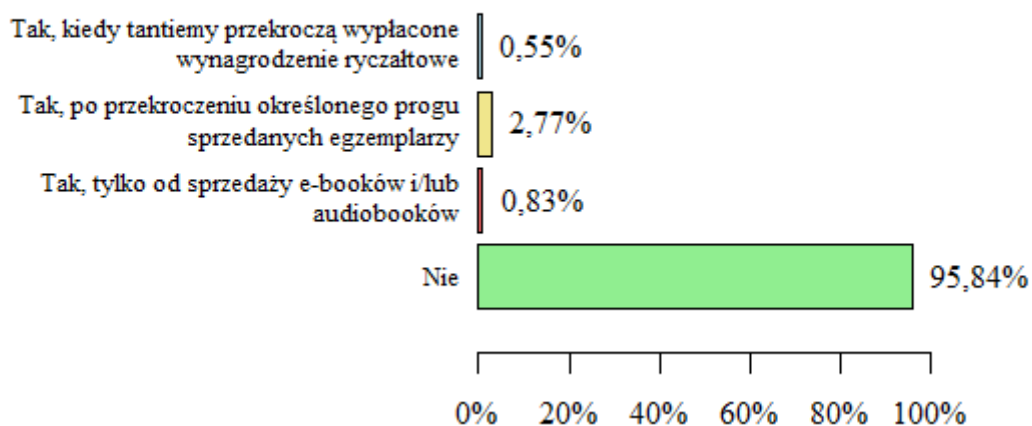

13.4 Czy umowa przewiduje dodatkowe honorarium uzależnione od liczby sprzedanych egzemplarzy?

Ponad 95% umów nie przewiduje dodatkowego honorarium uzależnionego od liczby sprzedanych egzemplarzy.

Czy umowa przewiduje dodatkowe honorarium uzależnione od liczby sprzedanych egzemplarzy?	n	%
Tak, kiedy tantiemy przekroczą wypłacone wynagrodzenie ryczałtowe	4	0,55%
Tak, po przekroczeniu określonego progu sprzedanych egzemplarzy	20	2,77%
Tak, tylko od sprzedaży e-booków i/lub audiobooków	6	0,83%
Nie	691	95,84%

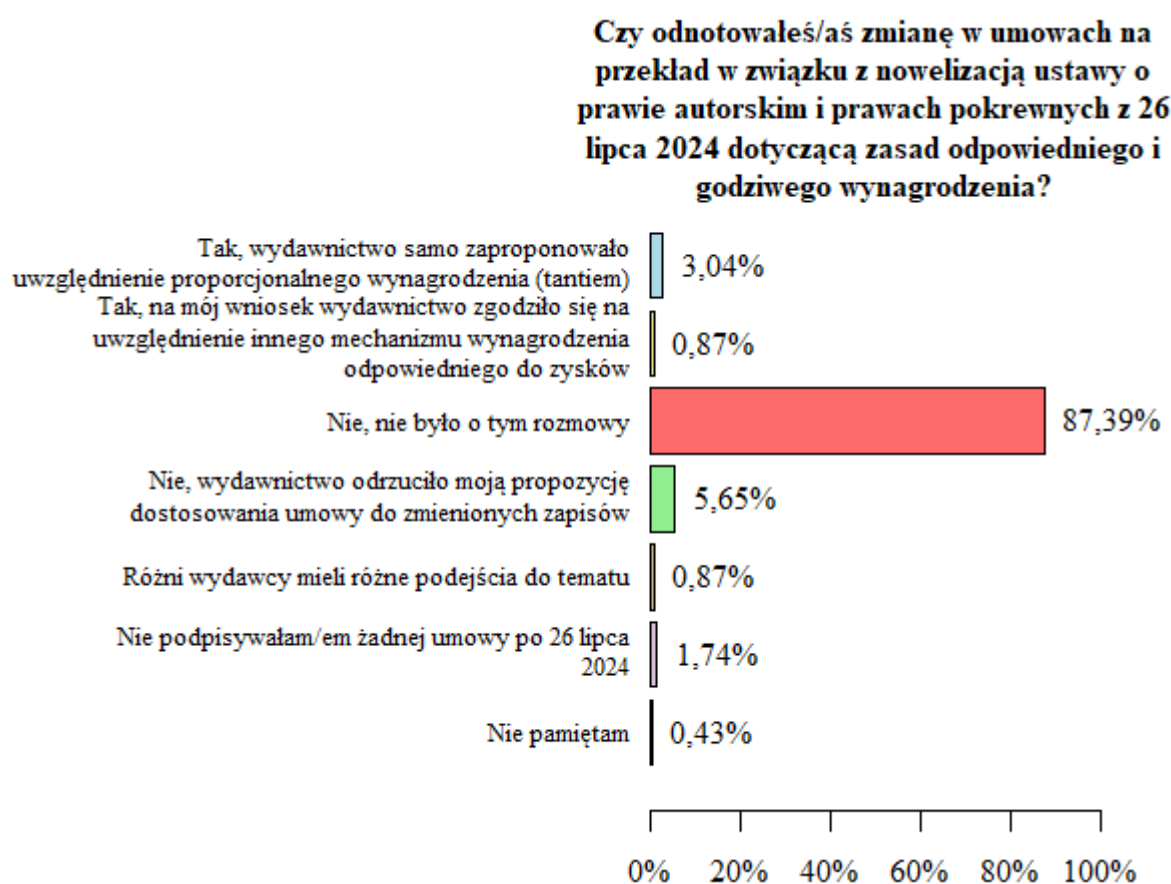
Czy umowa przewiduje dodatkowe honorarium uzależnione od liczby sprzedanych egzemplarzy?

13.5 Zmiany w umowach na przykład w związku z nowelizacją ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych

Niemal 90% respondentek nie rozmawiało o zmianach umowy. 5% spotkało się z sytuacją, gdy wydawnictwo odrzuciło ich propozycję dostosowania umowy do zmienionych zapisów. Z kolei 3% spotkało się z sytuacją przeciwną: wydawnictwo samo zaproponowało uwzględnienie proporcjonalnego wynagrodzenia.

Czy odnotowałeś/aś zmianę w umowach na przykład w związku z nowelizacją ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych z 26 lipca 2024 dotyczącą zasad odpowiedniego i godziwego wynagrodzenia?	n	%
Tak, wydawnictwo samo zaproponowało uwzględnienie proporcjonalnego wynagrodzenia (tantiem)	7	3,04%
Tak, na mój wniosek wydawnictwo zgodziło się na uwzględnienie innego mechanizmu wynagrodzenia odpowiedniego do zysków	2	0,87%
Nie, nie było o tym rozmowy	201	87,39%
Nie, wydawnictwo odrzuciło moją propozycję dostosowania umowy do zmienionych zapisów	13	5,65%
Różni wydawcy mieli różne podejścia do tematu	2	0,87%
Nie podpisywałam/em żadnej umowy po 26 lipca 2024	4	1,74%
Nie pamiętam	1	0,43%

14 Przyczyny odrzucania propozycji tłumaczeń

Najczęstszymi przyczynami odrzucania propozycji tłumaczeń były krótkie terminy i niezadowalające stawki (obie wskazywane przez około 35% respondentów).

Odsetki nie sumują się do 100, gdyż było to pytanie wielokrotnego wyboru (można było podać kilka powodów swojej decyzji).

Czy w latach 2023-2024 odrzuciłeś/aś propozycję tłumaczenia? Jaki był powód?	n	% *
Brak zainteresowania tematyką tekstu	13	5,65%
Negatywne opinie o wydawcy innych tłumaczy/ek	9	3,91%
Niekorzystne zapisy umowy	17	7,39%
Niezadowalająca stawka	80	34,78%
Niska jakość tekstu	3	1,30%
Wątpliwości co do treści zawartych w tekście	5	2,17%
Za krótki termin na wykonanie tłumaczenia	81	35,22%
Zła współpraca z tym wydawcą	9	3,91%
Inne	13	5,65%
Nie było takiej sytuacji	7	3,04%

